

Licensjakt järv 2022

Hälsa- och sjukdomsövervakning av järvar fällda under licensjakten 2022

Författare: Emma Höök, Erik Ågren, Viltsektionen SVA
Foto, framsida: Järv (i djurpark), beskuret foto, Karin Bernodt, SVA
Karta: Emma Höök, Viltsektionen SVA

2023 SVA Rapportserie 83 ISSN 1654-7098

Innehåll

Förord.....	1
Sammanfattning.....	1
Karta fällda järvar.....	2
Beslut och antal fällda järvar.....	3
Resultat	
Ålder och vikt.....	3
Kön och reproduktion.....	3
Kondition och skador.....	3
Tarmparasiter.....	4
Magsäcksinnehåll.....	4
Faktaruta.....	5
Bilaga 1. Tabell.....	6

Förord

Hantering av kroppar och delar av kroppar från de fyra stora rovdjuren: varg, lodjur, björn och järv, ingår i SVA:s uppdrag från Naturvårdsverket. Denna rapport redovisar fynd från länsstyrelsernas besiktning i fält samt SVA:s obduktioner utförda på järvar fällda under licensjakten 2022. Flådda kroppar förvarades frysta och sändes till SVA under början på år 2023.

Syftet med rapporten är att ge en övergripande bild över järvarna fällda under jakten och redovisa fynd och data rörande hälso- och sjukdomsläget som blir viktig information för vidare forskning om och förvaltning av järvpopulationen.

I rapporten finns information om specifika fynd som gjorts hos fällda järvar. Individerna refereras i rapporten genom ett individuellt M-nummer som används i den nationella rovdjursdatabasen [Rovbase](https://rovbase.se). Om man söker på individens M-nummer på webbplatsen rovbase.se kan den intresserade hitta den publika information om rovdjuret som registrerats av länsstyrelser, SVA och Naturhistoriska riksmuseet. I Rovbase kan man också, genom att fylla i sökkriterier, få en översiktlig bild - exempelvis finna antalet döda järvar under en viss tidsperiod och mer information om varje fälld järv under den perioden.

Årets besiktningar utfördes tills viss del i enlighet med de provtagningsrutiner som infördes inför licensjakten 2019 men med vissa uppdaterade moment.

Under licensjakten på järvar 2022 har personalen vid Länsstyrelsen i Jämtland utfört ett utmärkt och noggrant arbete med besiktning, märkning, paketering och försändelse av djurkropparna – SVA vill härmed tacka Länsstyrelsen i Jämtland för ett väl utfört arbete!

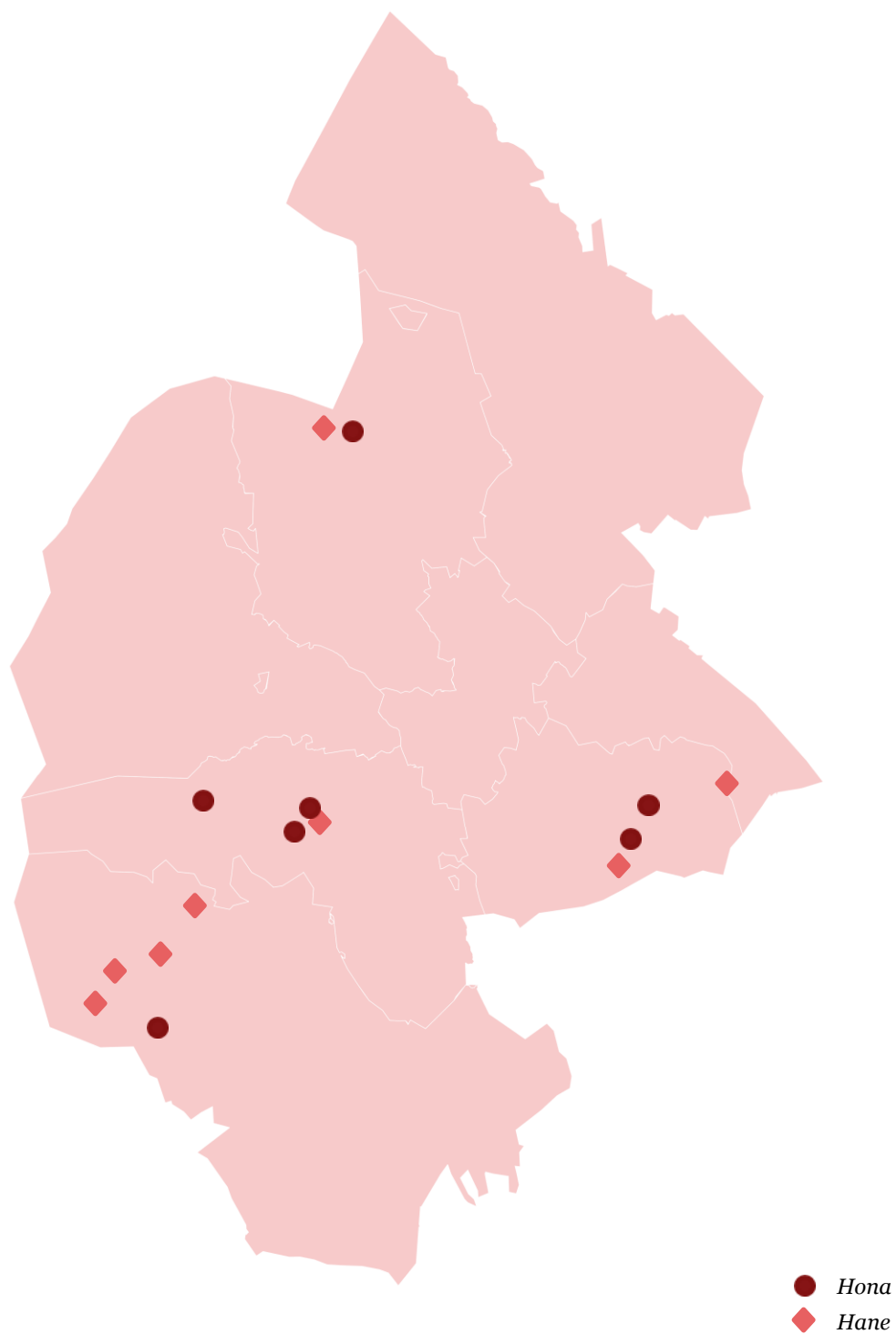
Uppsala 8 februari 2023

Emma Höök, biolog, viltsektionen
Erik Ågren, sektionschef, viltsektionen

Sammanfattning

Beslut om licensjakt på järv i utvalda delar av Jämtlands län fattades av Naturvårdsverket den 10 november 2022. Av tilldelad kvot på 20 djur fälldes totalt 15, fördelat på 47% honor och 53% hanar. Årets besiktningar i fält utfördes i enlighet med de provtagningsrutiner som infördes inför licensjakten 2019, med några uppdaterade delmoment. Länsstyrelsernas besiktningar och SVA:s obduktioner visar på att hälsoläget hos de fällda järvarna varit gott, med få och lindriga förändringar, förutom en allvarlig skada, en äldre helt avläkt amputation av en bakfot. Tarmparasiter såsom bandmask och spolmask hittades hos två individer. Magsäcksinnehållet var i de flesta fall rester av ren eller mer odefinierbart hjortdjur, samt sork.

Jävar fällda under licensjakt 2022

Karta 1: Karta över fällda järvlar licensjakten 2022, Jämtlands län.

Licensjakt järv 2022

BESLUT OM LICENSJAKT OCH ANTAL FÄLLDA JÄRVAR

Naturvårdsverket tog den 10 november beslut om licensjakt på 20 järvar inom delar av Jämtlands län (NV-07478-22). Jakten varade från 28 november till och med 31 december. Totalt tilldelades för år 2022 en kvot på 20 järvar varav 15 järvar fälldes.

Per jaktområde avräknades det tilldelade antalet järvar enligt Tabell 1.

Tabell 1. Tilldelning och antal fällda järvar per jaktområde i Jämtlands län.

Jaktområde, sameby	Till- deln.	Antal fällda
Joevnevaerie åretruntmarker	3	2
Jijnjevaerie del av vinterbetesmarker	3	1
Joevnevaerie och Jijnjevaerie delar av vinterbetesmarker	4	4
Ruvhten sijte åretruntmarker	3	3
Mittådalen åretruntmarker	3	2
Tåssåsen åretruntmarker	4	3
Totalt	20	15

Resultat fällda järvar

Samtliga 15 järvar som fälldes undersöktes vid SVA efter att de ankommit under 2023.

ÅLDER OCH VIKT

Av 15 järvar bedömdes 13 vara vuxna, baserat på en helhetsbedömning av bland annat vikt, tillväxtzoner, förekomst av bräss (tymus) samt tandstatus. Åldern på de två resterande individerna bedömdes som osäker. Mer exakta åldrar på järvarna fås från analys av snittade tandprover som blir klara senare under året.

Vid besiktningen vägs fällda järvar för att få en helkroppsvikt. Den tyngsta järven som fälldes 2022 var en vuxen hane från Mittådalen med en vikt på 16 kg (M529086). Lägsta vikten var 8,4 kg, en hona från Bräcke kommun (M529006). Den genomsnittliga vikten var 13,8 kg.

KÖN OCH REPRODUKTION

Könsfördelningen var sju honor (47 %) och åtta hanar (53 %). Av honorna var fem vuxna. Alla hanar var vuxna.

Hos en hona (M529052) noterades implantationsärr i livmoderhornen (två i den högra och en i den vänstra), vilket är en bra indikator på dräktighet och kan användas för att uppskatta kullstorlek. Hos två honor (M529056, M529051) noterades 1–2 gulkroppar i vardera äggstocken. Gulkroppar visar på att individen har haft ägglossning den senaste parningssäsongen.

KONDITION OCH SKADOR

Samtliga järvar skjutna inom licensjakten visade sig ha varit i god hälsa i allmänhet. En hona (M529057) från Tåssåsen hade lindrig tandsten på kindtänder, på höger sida (Figur 1.).

Figur 1. Tandsten på kindtänder hos individ M529057.

En vuxen hane (M529093) från Bergs kommun hade en äldre avläkt skada på höger bakben, där foten saknades helt. Inga metallrester sågs vid amputationsstumpen.

Figur 2. Individ M529093 saknade höger baktass.

En vuxen hane (M529032) från Jovnevaerie hade en fakturerad hörntand i överkäken samt en fraktur på en framtand i underkäken, vilka bedömdes som färskasador. En hona (M529034) från samma område saknade en hörntand i överkäken, och röntgen visade avsaknad av tandrester eller tandanlag.

En vuxen hane från Ruvthen sijte (M529106) hade färskasador på vänster framben och höger bakben. Lindrigt ansvällda hjärtklaffar noterades, vilket var oklart om eller hur mycket det eventuellt hade påverkat djuret.

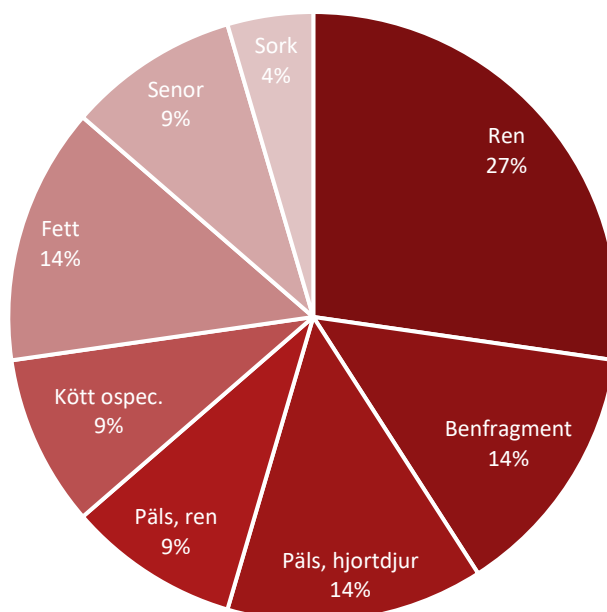
TARMPARASITER

Parasiter i tarmen påvisades hos tre järvar. Två från Ruvthen sijte (M529051 och M529106) hade sparsam förekomst av spol- och bandmask, och M529093 från Tossåsen hade enbart bandmask.

DIET, MAGSÄCKSINNEHÅLL

Hos nio järvar fanns definierbara delar från ren och hos en av dessa påträffades även två relativt hela sorkar. Utöver detta noterades främst benfragment, muskler, päls eller senor funnet från odefinierbart hjortdjur eller däggdjur hos fyra andra individer. Hos tre individer var innehållet främst fett. Fynden speglar enbart vad djuren ätit precis under jaktperioden, innan de fälldes.

Innehåll i magsäck hos järvar fällda under licensjakten 2022

FAKTARUTA

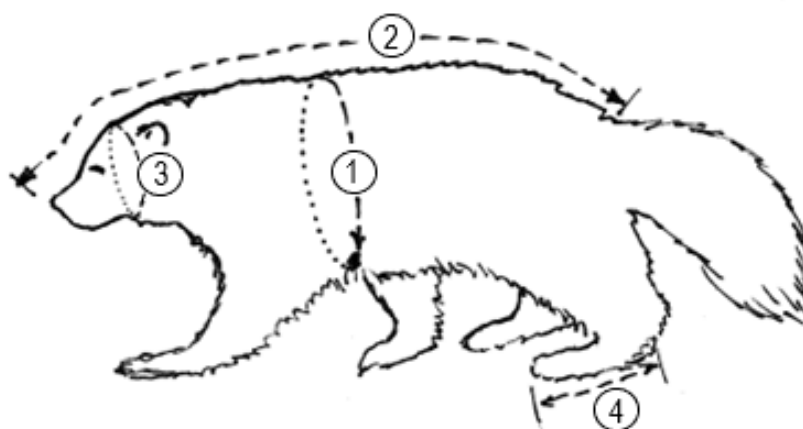
VAD HÄNDER MED SKJUTNA JÄRVAR?

Direkt efter att en järv är skjuten eller påskjuten anmäls det av jaktledaren till länsstyrelsen som då reglerar hur många järvar som finns kvar i tilldelning. Bli en järv påskjuten men inte kvar på skottplatsen är jaktledaren skyldig att se till att ett eftersök genomförs. Hittas inte järven men misstanke kvarstår att järven har eller kan ha träffats avräknas djuret från tilldelningen.

Jakträttsinnehavaren har möjlighet att tillvarata skinn och kranium. Skinnen märks vid besiktningen av besiktningspersonen så att ursprunget av skinnen är spårbart. Kraniet ska märkas med ett ID-chip av ägaren efter beredningen.

Länsstyrelsens besiktningsperson undersöker den fällda järven och vid begäran även skottplatsen. Vid besiktning tas ett antal kroppsmått vilka anges i besiktningsblanketten (Figur 3). Järven vägs och eventuella skador eller förändringar noteras. Järven registreras i databasen Rovbase och får då ett ID-nummer (M-nummer).

Vid obduktion tas ett antal prover där en del sparas frysta i en biobank för framtida forskning medan andra, såsom DNA-prov för genetik analyseras löpande. En tandrot från en hörntand på varje järv används för mer exakt åldersanalys. Genetik och ålder är viktiga data för förvaltningen. Naturhistoriska riksmuseet erhåller även ett antal vävnadsprover som sparas i en miljöprovbanks.

Figur 3. I besiktningsblanketten noteras fyra olika kroppsmått. Bilden kommer från blanketten som visar vilka mått och hur dessa ska tas.

BILAGA 1. TABELL ÖVER OBDUKTIONSFYND OCH DATA FÖR INDIVIDUELLA JÄRVAR FÄLLDA I LICENSJAKTEN 2022

RovbaseID	Datum	Prel. ålder	Kön	Vikt kg	Kommun	Ärr livmoder	Hull	Maginnehåll	Parasiter, tarm	Övrigt
M529033	2022.11.30	Vuxen	Hona	10,4	Ragunda		Medelgott	Ren		Tandförslitning
M529006	2022.11.28	Osäker	Hona	8,4	Bräcke		Medelgott	Päls från ren		
M529032	2022.11.29	Vuxen	Hane	12,8	Bräcke		Medelgott	Benfragment		
M529034	2022.11.30	Vuxen	Hona	9,0	Bräcke		Medelgott	Tom		Hörntand saknas helt
M529055	2022.12.10	Vuxen	Hona	10,3	Krokom		Medelgott	Ren		
M529083	2022.12.18	Vuxen	Hane	14,3	Krokom		Medelgott	Hjorddjur		
M529052	2022.12.08	Vuxen	Hona	9,9	Berg	Ja	Medelgott	Päls från ren		
M529056	2022.12.10	Vuxen	Hona	11,6	Berg		Över medel	Hjorddjur		
M529057	2022.12.11	Osäker	Hona	8,9	Berg		Medelgott	Ren, 2 sorkar		Lindrig tandsten
M529093	2022.12.26	Vuxen	Hane	12,0	Berg		Medelgott	Ren	Bandmask	Äldre avläkt amputation av höger bakfot
M529040	2022.12.03	Vuxen	Hane	15,5	Härjedalen		Medelgott	Ren		
M529051	2022.12.07	Vuxen	Hona	9,8	Härjedalen		Medelgott	Hjorddjur	Bandmask Spolmask	
M529086	2022.12.20	Vuxen	Hane	16,0	Härjedalen		Medelgott	Ren		
M529106	2022.12.29	Vuxen	Hane	13,8	Härjedalen		Medelgott	Hjorddjur	Bandmask Spolmask	Färska bitskador. Svullen hjärtklaff.
M529110	2022.12.29	Vuxen	Hane	12,3	Härjedalen		Medelgott	Ren		

Källa: Länsstyrelsens besiktningsprotokoll och SVA